

УКРАЇНСЬКА ДУМКА

Виходить о годині 8. рано.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ Й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.

Передплата:

Місячно	65 М
Чвартірочно	190
ЗА ГРАНИЦЕЮ:	
Місячно	100 М
Поодинокое число	4
ЧЕТВЕРГОВЕ ВИДАННЯ:	
Місячно	12 М
Чвартірочно	36

Ціна одного примірника:

3 марки.

ОГОЛОШЕННЯ:

Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 3 М., в „Наддніпряні“, в „Оповідках“ і некрологів 8 М. Між новинками і в редакційній часті 12 М. За дрібні оголошення платиться по 1 М. від слова; товстим друком подвійно.

На шахівниці.

Справа Східної Галичини не є осягоджена. Від поведінки місцевого населення може багато залежати. Вистає по людські улекшити їй можливість повороту до нормальних відносин. Треба мати для неї хоч стільки серця, скільки Англіїці оказують його муринським дітям.

Така ляковічно телеграфічна характеристика відносин у Східній Галичині наводиться у наглім внесенню вшепольського посла Яна Заморського. Сеж ніхто інший не є автором тієї характеристики, тільки визначний член партії, котра стоїть на чолі протиукраїнського походу, котра міязмами національно-суспільної нетерпимости затроїла життя у Східній Галичині, котра створила в нашій краю цілий ряд громадянсько-поліційних організацій репресійного характеру, звернених проти українського населення і його провідників. Пос. Заморського розкодиється о „управління відносин в Червенській Землі“. Канва тих відносин така, що Східна Галичина це пустиня, в котрій конає (dogorywa) зовсім (doszczepić) ограблене населення. З поминенням всяких політичних доктрин, ухвал і агітаційних закониців (ustawek) треба приступити до управи землі. Треба населенню дати знаряди, насіння, інвентар з включенням військової помочи, бо „військова поміч в жовнірах, кермуючих кінями, виявилася шкідливою. Жовнірлінохували, а офіцери торгували кінями, і господарства більше терпіли від тої помочи, ніж пожиткували“. Натурально, ця поміч відноситься до поміщицьких лятіфундій польських панів, а не дрібних українських господарств.

Дальше характеризує посол Заморські адміністрацію у Східній Галичині. Ми вже наводили дословно цю характеристику, з котрої виходить, що в рядах адміністраційних урядників поширилася страшна пошесть корупції. Старости і їх комісарі займалися покутною торгівлею, контрабандою і паскарством т. зн. такими функціями, за які звичайного смертельного жде страшна кара аж до кари смерти включно. На холоді і нужді населення робили комісарі величезні маєтки. Скарги населення нічого не помагали, бо урядові гешефтьярі негайно переходили до партії, котрі в даний мент мали рішаючий голос і брали тих урядовців в свою могутню опіку. А прецінь — на думку посла Заморського — будуччина знищеного краю залежить від адміністрації. Ціле населення не бажає нічого іншого крім справедливости і ладу. Через справедливу, громадянську і пильнуючу порядку адміністрацію можна на довго, а може й на все,

вирішити цеку чу українську квестію“. Крім того ш. Заморські гадить поробити інвестиції, т. зн. доставити потрібних артикулів, бо Східна Галичина, „управлена і обсяйна зможе за рік виживити всі міста Річпосполитої.“

Ось так коротко і кадали ми побіжну характеристику відносин в у Східній Галичині, котрі вже в наглім внесенню посла Заморського представляють в убойно чорнім світлі. Ми могли би ще краще, повніше і досадніше і в охарактеризувати, Тому задоволимося поданим. Одначе уважаємо за потрібне вказати на політичну мету сього внесення. По вправою адміністрації у Східній Галичині і злагідненням змалюваного ним невинного стану, приворвленням справедливости, заведенням ладу — мається зм'ятати до вирішення справи Східної Галичини. Колиб населення Східної Галичини — за ключас пос. Заморські — кавало хоч стільки серця, що Англіїці с казують його муринським дітям, то... с права вирішення долі Східної Галичини булаб на шляху корисного для Польщі закладання.

Пам'ятайте про пресоаний фонд „Української Думки“! Жертви просяться слати до Кредитового Союзу Кредитового у Львові (Ринок Ч. 10.) на біжучий рахунок „Української Думки“.

Довкола війни і мира.

Вісти з Риги.

Як доносять польські часописи договір в справі перемиря ще не підписаний. Причиною опізнення вважають польські часописи перевтому делегації, які не були в силі опрацювати і зредагувати текст договору. Вкінці, дня 10. ц. м. в но чи покінчено редагування тексту прелімінарного договору, що складається з 15-ти точок, одначе досі не визначено речення, коли має бути підписаний. „Ржеч посполіта“ твердить, що підписання прелімінарного договору в справі перемиря

не можна ніяк надіятися перед понеділком перед полуднем.

Умови перемиря уложено дня 10. ц. м. о год. 6. вечером Важніші точки, — як доносить „Газ. Веч.“ такі:

Червона армія відступає о 15 кілометрів від польської армії, яка остає на становищах, занижаних в хвилі завішення оружя. На північній відтинку, де польські війська стоять перед визначеною лінією, мають піти вперед. Завішення оружя на ступить до 6 днів по підписанню умови. Між польською і совітською лініями бу-

де неутральна полоса, широка на 15 кілометрів. Ратифікація договору наступить протягом 24 годин по підписанню перемиря. Вимовлення перемиря не може наступити скорше, чим дві доби по ратифікації.

Протест У. Н. Р.

Польські часописи доносять з Риги, що представник У. Н. Р. сенатор Шелухин, вручив голові польської мирової делегації Домбському протест проти визнання Польщею „de facto“ радянської Укра-

їни, через переговори в Ризі. В протест сказано, що народня Україна буде боротися безпощадно з большевиками, як загрожують цілому світу.

Румунія демобілізує.

Як доносять з Букарешту, Румунія демобілізує від 1. листопада ц. р. кілька своїх річників.

При зміні адреси просимо не забувати надати і попередню свою адресу.

Заповіджена конскрипція у Сх Галичині

(з днем 31. грудня 1920 р.)

Львівська „Гавета Вечорна“ (у 5466 ч. з 3. ц. м.) в статті „Загальний список населення“ пише між иншим: „Приготовання до переведення загального списку населення з кінцем цього року (31. грудня 1920 р.) були вже посуєні досить далеко перед послідною большевицькою офензивою. Переведення тої конскрипції є чи не найважнішим і найпильнішим завданням...“

„Особенно на прикладі наших відносин на землі czerwieńskij“) — можна доказати, як величезне є значіння загального списку населення, котрий притім не повинен обмежуватися до надто нечисленних рубрик, а повинен дати можливість „заявитися“ (!) всесторонно і „свобідно“ (!!) одиниці, яка виловнює дану карту.

„Напр., коли є мова про політичну приналежність (!), повинні бути, по нашій думці, зовсім окремі рубрики на мову, окремі на віроісповідання, окрема на народність, а окрема на принадлежність державну (!), та, щоби оминати всяких колізій і дати ясний і докладний образ відносин.

„В цілій Польщі, як зрештою в цілій Європі, але вже особенно у нас (т. є. у Східній Галичині — Ред.), на території, на якій війна тревала майже безперерви вже семий рік, буде мати стагистика нове і тяжке питання. Розходиться о рух населення підчас війни, о ці величезні пересунення і зміни, які зробила війна. Публична думка ціла безсумніву з найвищим зацікавленням бжде ожидати оповіщення вислідів тої якраз сторони списку“.

Автор кінчить визванням, щоби енергично взятися негайно до переведення тої „конскрипції“, конче 31. грудня 1920.

Він заповідає вже з гори olbrzymie przesunięcia i zmiany...

Він домагається, щоби не пропустити і допильнувати рубрики: „державна принадлежність“. Як відомо, справа державної приналежности Східної Галичини ще не порішена мировою конференцією.

*) Так прозиває стало п. Й. Б. нашу бідну Східну Галичину на перемену з прізвищем „wschodnia Małopolska“, а хоча він мабуть факховий і торик, зовсім вже забув про це, що самі Поляки називали завсіди ту землю від 1340—1772 р. „Czerwona Ruś“, „Województwo Ruckie“, а від 1772—1918 р. „Wschodnia Galicya“. Прим. Ред.

Р. 218/20/2 В імені Польської Республіки Окружний карний Суд яко трибунал пресоаній у Львові рішив на внесок Прокураторії при тім Суді, що зміст часопису „Українська Думка“ число 2. з дня 7. жовтня 1920. в артикулі „Наступив... хмара“ в цілости (разом з титулом) містить в собі ество з § 65 а, в. з. к. і § 302 а. к. узнав доконану в дни 6. жовтня 1920 р. конфіскацію за о правдану і зарядив знищення цілого накладу та видав по думці § 493. п. к. заказ дальшого роз-

ся рубрика однак поки-що не повинна бути при конскрипції.

Ми вже недавно бачили, як виглядає та воєнна „конскрипція“ на „wschodnich ziemiach“, яку перевів урядово з днем 31. грудня 1919 р. „Zarząd cywilny ziem wschodnich“.

Ми бачили, як при тім „prawdziw-im samookreśleniu“ місцевого населення — як пишуть „товариші“ редактори „Robotnik-a“ — виказала та новомодна „конскрипція“ напр. в ошмянським повіті Білорусинів лише 5·9 (пять) проц., а за се Поляків аж 68·2 (шістьдесятьвісім) проц., підчас коли научний твір Ягайлонського університету в Кракові з року 1915 (Krzyżanowski i Kumaniecki: Statystyka Polski) виказує в тім повіті Білорусинів аж 79·97 (сімдесятьдевять проц.), а Поляків лише 1·75 (оден!) проц! Подібно в городненським повіті побільшено проц. Поляків з 5·66 (пять) проц. на 54 (пятьдесятьчотири), а проц Білорусинів зменшено з 65·59 (шістьдесятьпять) на 33·5 (трийцятьтри), в повіті Ліда зменшено проц. Білорусинів з 73·13 (сімдесятьтри) на 15·9 (пятьнайцять), а проц. Поляків збільшено з 4·67 (чотири) на 77·4 (сімдесятьсім) (!) і так далі скрізь по всіх повітах тих „східних земель“ включно з нашим Підляссям (полуднева Гродненщина)...

ширювання того друкового письма. Заразом видав наказ одвічальному редактору того часопису, щоби те рішення помітив безплатно в найбільшій числі і то на першій сторони. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки, предвиджені в § 21. зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. Ч. 6. ек 1863, а іменно засудження за переступство на гривню до 400 Корон. — Львів, дня 7. жовтня 1920. (Підпис печатний.)

Ширіть широко народний часопис
Українська Думка

Дописи з краю.

Чортківщина під більшовиками.

Сім тижнів пережив чортківський повіт під червоним обухом. Хоч за цей короткий час не встигли більшовики ще як слід розгосподаритися, но все таки дали добре почути свій п'ястук.

Перші червоні війська, що в силі двох бригад здобули Чортків боронені кількома (дослівно!) козаками і трома скбострілами, ограбили кілька українських і жидівських родин, між тим одну бідну вдову по старшині укр-галицької армії та кілька крамниць. Було це, свого рода, відшкодування, як вони говорили, за жертви, які понесли при здобуванні міста. Коли фронт пересунувся далше на захід і управу повіта переняли прислані власті, грабегі скінчилися а на їх місце почалося постенне нищення усіх „буржуйських постанов“. Опечатали усі більші крамниці і склади та зареквірували товари, знищили інвентар окружного суду і вивезли частъ табулярних книг, тому бо це „буржуйська установа“, де судили „рабочих і крестян“.

В домах інтелігентів, в першій мірі там де властители виїхали, посписували докладно усю хатню обстанову та в міру потреби забирали її для військових частин а в дійсности предмети сі, головні фортецяни, дуже часто мандрували до залізничних возів та разом з вуглем, яке остало на стації і забраним тут і там збіжжєм їхали на схід для „голодуючого пролетаріату Росії“.

В місті настав голод і недостача середників потрібних в щоденнім життю, раз тому, що усі крамниці були зачинені а вільна торговля зборонена (в заміну за це мав повстати кооператив, який однаке позістав тільки теорією), а по друге тому, що установлено курс совітського рубля на рівні з царським, карбованцем, двома коронами, двома марками і двома гривнами, а в дійсности на чорній біржі мож було дістати за одну

корону 10 сов. рублів. Обовязково мало приниматися тільки в дрібних знаках. Селяне не хотіли інших грошей тільки корон, жиди знова тільки сов. рублів по части з боязни а по части, сподіючися контрибуції, яку таки опісля заплатали в сумі 15 мільонів сов. рублів. Товари, які дозволено було продавати, як пр. овочі, сірники, паперці, гузики і прочі дрібнички підскочили на ціні в відношенню вартости сов. рубля до корони після курсу чорної біржі. Пр. горня кави і кавальчик білого хліба коштувало 250 сов. карб., 100 роблених папіросів 2 3.000 сов. рублів і т. д. Польські марки мали курс між 40—70 сотиків.

В короткім часі міське населення остало без гроша; хто міг ішов на село працювати на полі, іншим не зіставало нічо іншого, як вступати до совітської служби. На селі життя було лекше, бо їсти було що, а такі предмети як сіль, сірники, нафту та мило приносили купці до села і міняли за муку, набіл та бульбу.

Повітовим комісарем зглядно головою Повітового революційного комітету, який обняв владу в імені галицької соціалістичної радянської республіки, був спершу Жид Цвілінг, опісля Українець-Галичанин Лялька. Цему другому завдячує повіт, що не відчув більшовицької влади так, як інші повіти. Однаке його зглядно лагідна господарка не подобалася голові Галревкому Затонському, котрий усунув його з головства, а покляк на його місце селянина з Хоросткова, реемігранта з Канади, Пастернака, котрий показав вже більше урядової енергії, головою супроти інтелігенції.

Ся послідня переживала дійсно важкі хвилі. Кожний, що жив в гарнім на зовні домі, носив чистий ковнірець і краватку — був в очак „товаришів“ буржуєм, якого повинні вони нищити всякими способами, так щоби усі зрозуміли і побачили, що це диктатура пролетаріату. На кождім мітінгу, яких було аж

надто доволі, при кождій нагоді всякі комісарі накликали рабочих і крестян до нищення і гонення проклятої інтелігенції: „адвокатів, суддів, учителів, повів і тим подібної дрібно-буржуазної зволочі, „бо вона вже доволі напилася пролетарської крови, — тепер настав час панування робітників і селян і ці мають вам, сліпі шенята, (інтелігенція) показувати як бу дуется життя, як строїться державу і вимусите іти до них учитися“. Це слова голови Галревкому Затонського котрий сам був колись доцентом київського університету, а тепер зірвав всякий контакт з наукою, культурою і... власним розумом.

Такими і подібними словами починали і кінчили всякі оратори свої бесіди. Чи говорили вони це з переконання, годі вірити, мабуть це належить до більшовицького бон-тону, подібно як і це, що кождий їхній партійник представляється звичайно робітником, а жінщина кухаркою. До „приємних“ переживань інтелігенції належить також ревізіція квартир. Кожний „товариш“ жадав чистої і мягкой постелі, мягких крісел (фотелів) і т. п., як також цього, щооби господина дому варила йому їсти, хоч в теорії балакається, що „не надз паслугіватся на йомним трудом“. Коли в комнаті не було вільних ліжок, то жителі дому мали спати на підлозі а товариші на ліжках.

Часть інтелігенції завізанно до праці в більшовицьких урядах і вона, маючи до вибору або працю в радянських урядах або революційній трибунал і розстріл, вибирала перша тим більше, що кождий їхній співробітник був в часті обезпечений перед ревізіціями та викиненням із свого мешкання, як також мав право харчування в їх кухні, що за часів більшовицького панування було великим добродійством.

Коли власті побачили, що інтелігенція не ходить на театральні вистави, мітінги, суботніи (кількагодинна спільна праця усіх громадян в суботу по полудне для „загального добра“), словом — не дається зманювати на більшовицькі обіцянки, постановили внарештувати уряд звичайних інтелігентів. Щоби цему зарадити, голова культурно-освітнього відділу (галицький учитель) дав приказ кільком інтелігентам устроїти концерт і це вяртувало на якийсь час неодного від безплатної поїздки на примусові роботи в глибину Росії.

Економічна нужда відтучувала усіх від попірання радянської влади. Залізнодорожні робітники одержали за ціомісячну працю при відбудові моста і розширюванню шляху по кілька кг. муки і на сім покинула поміщицькі землі, однаке селяне не давалися цим зманювати, бо не вірили в стійність більшовицького панування. Селяне нарікали на безупинне забирання підвод та ревірювання збіжжя для армії, хоч в теорії армія мала запровітовуватися з України. В останніх тижнях свого панування почали більшови-

ми показувати щораз більше свою жостокість. Співробітників ревкому Українців почали віддалявати з посад за націоналізм а на їх місце приймали Жидів і Поляків або спроваджувати Москалів. Знесли поділ шкіл і стали впроваджувати в життя єдину трудову школу, в якій міг учити всякий хто хотів, без огляду на освіту, щоби тільки був партійним. Церкву відділили від держави, викинено науку релігії зі школи а священикам заборонено навіть вступ до шкільного будинку. Це найбільше не подобалося нашим селянам і відтучувало від послання дітей до школи. В останнім дни перед відверотом був вже видрукований приказ, що кождому громадянину вільно мати тільки дві пари білля і 5 кг. муки в хаті; проче віддати для армії і пролетарів.

Військо їх, „красная армія“, голодне і обдерте, в паперових убраннях, держитися тільки терором а при першій нагоді глядять, щооби утечи. Дійсним пострахом являється для них армія У. Н. Р., головно тому, що це по більшій часті люде вправлені у веденню партизанської війни і супроти червоних безпощадні. „Якби не Петлюрівці — говорили вони — то ми були би давно над Сяном“. Дійсно перед малим відділом козаків, що зайшов їм дорогу із заду, розплилася ціла армія, що становила ліве крило їхнього фронту. Все утіало місями за 35 руч.

Чрезвычайка не далася нікому особливо в знаки тому, що начальник її Самсонов, любив „хабарі“ і це ратувало люде від смерті а йому заповнювало будучність.

Урядовою мовою були в них усі три мови, якими послугується населення. Українську мову називали вбодн звичайно „галицькою“ і переконували усіх, що існує галицька нація, яку вони розбудуть до нового життя, бо буржуазна Австрія гвєбила сю націю, не дозволила їй розвинутися.

Втікли більшовики, прийшли ще раз Поляки. Розпочалися нові арештовання. Пійшли в курс дносні а багато невинних люде знову тиняється по тюрмах. Очевидно, голодно з поміж інтелігенції. М. и. полав в тюрму др. Бошоркв, б. укр. комісар Бучача, а відтак висший урядовець У. Н. Р. (—)

Здержуємо висилку

15-ого с. м.

всім вл. Передплатникам, що не вплатили передплати за жовтень.

Присилайте передплату на місяць Жовтень.

Адреса: „Українська Думка“ Львів, Ринок 10/Л.

с. ЛЮТИЙ.

Боротьба з кооперцією на Великій Україні.

1.

Хто цікавився розвитком і ростом кооператив на Великій Україні, той знає, що кооперативне будівництво на Україні прийняло з самого початку і носить по нинішній день коли вже не суто — національно українській, то принаймні українофільській, а вже без сумніву широко демократичний характер.

Не диво отже, що бувше царське правительство, яке боялося кожного прояву більш-менш демократичних настрів серед громадянства так руського, як і „інородчеського“, ставилося до російської кооперативної, як до розсадника соціалізму з нехиттю, а до української кооперативної, в якій вбачало мазепинство і сепаратизм, зовсім ворожо. Через те саме, коли воно, російське правительство, ще як-так терпіло існування московських кооперативних союзів, як Московського Союзу потребителів Обществ та Московського Народного Банку і з трудом, але всеж таки дозволяло на заснування кооперативних товариств Великоросії, то про заложення кооперативних центрів на Україні, як Дніпровського Союзу споживчих товариств і Південного кооперативного банку навіть чути не хотіло та ставило неімовірні перешкоди в заложенню нових і в існуванню старих кооперативів о кооперативних об'єднань.

Що для російського правительства розвій кооператив в „Малоросії“ був небажаним, се нікого не дивувало. Як не ховалися українські кооператори з своїми національними переконаннями, все таки ріжного рода приставам і поліцеймейстерам було аж занадто відомо що криється під вивіскою кооперативного товариства, або союзу. Національного обличчя української кооперативної закрити вивіскою було годі, а через те годі було і оминути переслідувань з боку влади.

Дивувало однаке українським кооператорів відношення до української кооператив московських кооператорів. Вони були раді бачити ріст кооператив „юга Росії“, але з умовою, що вона буде підпорядковуватися московським центрам і що не буде змагати до об'єднання в центри українські. Заложення кредитового чи споживчого кооперативного центру у Києві означало для московських кооператорів кооперативний сепаратизм, шкідливий для кооператив у всеросійському масштабі. Як для російських ес-деків і ес-ерів змагання української демократії до національного відродження було шкідливим для соціалізму, а в останні часи було „ножем в спину революції“, так для московських кооператорів змагання української кооперативної до створення своїх центрів було некооперативним, злочинним, бо розбивало сили і значіння всеросійської кооперативної.

Не диво отже, що московські кооператори віднеслися ворожо до ідеї заложення українських кооперативних центрів та виявили себе не гіршими центра-

лістами від царського уряду, з чого прийшло до довгої і завзятої гризні між московськими і ввагалі російськими та українськими кооператорами.

Все так українські кооператори не спали і не зважали ні на царсько-правительственні переслідування, ні на криву міну і незадоволення московських товариств кооперативів, для яких питання про українську кооперативну не існувало і по деякій мірі ще й тепер не існує так, як для Шульгина із „Кієвлянина“ не існувало і не існує питання українське. Українським кооператорам удавалося під ріжними видами та ріжними хитрощами закладати кооперативні товариства та союзи і коли царській режімі провалився, а в перших днях революції відбувся у Києві український кооперативний зїзд всі побачили, до якої міри зросла на Україні кооперативна і до якої міри оказалась вона суто українською.

Зїзд прийняв форму національного українського свята і на ньому воявилися тенденції до об'єднання кооперативів на Україні в українські центри, незалежні від Москви.

З огляду на те, що царські заборони вже нікого не зобовязували засновано у Києві Дніпровський Союз споживчих товариств, який пізнійше перетворився в Союз споживчих Союзів України, Південний кооперативний Банк, який з південного став пізнійше українським в скороченню „Україн банком“, та Союз сільсько-господарських товариств в скороченню „Централ“, який повстав з б. київського Сільсько-господарського товариства.

Тимчасове правительство в імя свободи не робило і не могло робити перешкод в організованню української кооперативної, а московських кооперативів, які звикли вважати себе за одинаких керівників всеросійської кооперативної, ніхто про гадку не питав.

Споживчі, кредитові і сільсько-господарські товариства і союзи почали рости як гриби після дощу, дійшло до того, що не було повіту, на Україні, де не находився би кооперативний Союз і мабуть дуже мало сіл не мали своїх кооперативних товариств. Так, як в першій рік революції росла в нечуваній швидкості національна свідомість українських мас, так поруч з національною свідомістю росла змагання до об'єднання в кооперативу.

Се й не диво. Велика більшість українських патріотів і національно свідомої інтелігенції виїшла із кооперативної, що видно хочби із цього, що в першому складі Української Центральної Ради поважне місце занимали кооператори, як Х. А. Барановський, А. Ф. Степаненко, Стасюк, Синицький, Петрушевський і інші. Ясно через те, що о скільки українські кооператори заховали від царської нагінки український прапор в кооперативній та взяли живу участь в творенню української державности, о стільки держали теж високо кооперативний прапор, будучи переконаними, що кооперативна відіграла і відіграє в будучині велику ролу в відродженню України.

Воно так і сталося. Нині коли національний рух загнаний знов в підпілля, кооператив знов взяла український прапор в свої руки і не зважаючи на пере-

3 польських справ.

Мотиви „самочинного виступу“ Желіговського.

З приводу „самочинного виступу“ Желіговського, який „збунтувався“ і зняв Вильно читаємо в „Дзєнік-у Лю дов-ім“:

„Сталося добре, що в перше на польських землях піднісся рішучий протест проти ігноранції чи гандлярськими понуками диктованих несправедливих присудів коаліційних авгурів.

Не сумніваємося, що і деінде іще польське населення силою відірване від держави мусітиме поправити нераз прямо безсоромні децизії коаліції“.

Димісія Барталя.

Польський міністер залізниць д-р Бартель подався до димісії. Рішив вернути до наукової праці.

„Вильно наше!“

Дня 7. ц. місяця заключено поміж польським і литовським правительством договір, силою якого Вильно осталося при Литовцях, як столиця їхньої держави. Два дні опісля „збунтувався“ польський генерал Желіговскі, і з відділами, які „не могли стерпіти“ такого вирішення справи зняв у призначене Литовцям Вильно. Цілий польський народ — пише з цього приводу „Слово польське“ — витає той бунт з почуванням найживішої радості бо — Вильно визволе-е генералом Желіговским. Напевно помітно скорше, аніж Львів, вижидатиме зложення нашим правительством декларації в соїмі: Вильно наше!“

Запит „Робітніна“.

„Робітнік“ з дня 9. цього місяця поміщує інтересний „запит“ слідуячого змісту: „Чи правдою є, що в таборі у Вронках інтернованих жінок бють і в варварський спосіб катують і що др би спроваджені з Познаня вибивають жінкам зуби і виривають волосся?“

Доля інтернованих в Польщі.

Польська урядова комісія ствердила, що в таборі інтернованих в Мидльніках, що „інтерновання усіх осіб в Мидльніках є безправне, не оперте на ніякому законному приписі, декотрі інтерновані сидять в замкненому рик і більше і навіть не були переслухані і не знають, які їм роблять закиди“.

(„Робітнік“.)

Боротьба о лаври.

На шпальтах польських часописів не ослабає паперова боротьба о лаври добути в боротьбі з большевиками під Варшавою. Коли ендеки боготворять французького генерала Вейгана як спасителя Польщі й усієї європейської культури, то ліві партії підносять в тому напрямі заслуги Пілсудського і польського війська. Хто з них має рацію, викаже історія.

Просимо негайно вирівнувати передплату за Жовтень щоби не було перерви в висилці.

РІЖНІ ВІСТІ.

Зєдинені Держави Європи?

Як доносять з Лондону, Льюїс Джордж на зборах у Валії виголосив довшу промову, в якій м. и. заявив, що думка створення Зєдинених Держав в Європі є знаменита. Війна мусить раз на завше устати. Англія не має причини противитися прийняттю Німеччини до Ліги Народів, однак в цій справі вважатиме на інших союзників.

Англія за скликанням європейської конференції.

Аг. Аваса доносить: Виміна нот між Францією і Англією, що відбувається в останні часи в справі скликання фінансової конференції до Женеви, приковує увагу цілої париської преси. По інформаціям „Матена“, Англія бажає скликати генеральну конференцію при участі начальників урядів і фінансових експертів для управління усіх фінансових справ. Натомість Франція домагається, аби в нарадах в ніч не відступати від дотеперішних метод і в першій мірі полагати справу відшкодовань, що належать

слідування, держити його високо і кріпко. Але про це дальше.

Однак не довго справляла медові місяці українська кооперація. Після короткого панування большевиків зимою з 1917. на 1918. рік, прийшли Німці, а з ними гетьман П. Скоропадський.

В перші місяці його влади, кооперація могла розвиватися дальше без особливих перешкод, але пізніше коли з Москви і Петрограда наїхала тьма тьмений ріжного рода „спеців“, сенаторів, редакторів, коли реакційні і обрусительські елементи в правительстві гетьмана взяли верх, а особливо тоді, коли Українці не могли дальше гнутися під чоботом чорносотенної зграї, яка — почувачи себе неначе в передпокоях Миколи II го — зробила нагінку на все, що українське, кооперації стало знов тяжко.

Пішли ревізії товарів, ревізії кооперативних установ, навіть арешти. В час повстання проти гетьмана на центри української кооперації в Києві спала вся лють гетьмане-чорносотенного правительства. Я сам пережив кілька разів облогу Дніпро Союзу гетьманськими жандармами, коли всі мобілізовані сищики копалися в кличах і паперах Дніпро-Союзу та шукали „петлюрівщини“ і большевизму.

Після повалення гетьманату кооперації знов засвітило ясне сонце. Кооператори взяли участь в державній роботі і на відворот, правительством Директорії, зваживши велике значіння кооперації в будові української державности, йшло на зустріч вимогам і потребам кооперації.

ся Франції від Німеччини. Франція вважає також, що комісія для відшкодовань є цілковито нездібна до полагодження усіх фінансових справ Європи, та що супроти сього скликання генеральної конференції, якої бажає Англія є злишне. Вкінці можна би її скликати, однак в значно пізнішій часі.

Справа Горішного Шлеська.

П. А. Т. доносить, що справа Горішного Шлеська є предметом майже щоденних нарад в Парижі. По інформаціям німецької преси в минулім тижні запало в Парижі дуже важне рішення в справі Горішного Шлеська.

Німецький уряд звернувся до Найвищої Ради в Парижі зі запитом, в якій часі можна надіятися речення плебісциту на Горішного Шлеську, бо вибір президента Німеччини і нові вибори до пруського союму бажав би пересунути на час по плебісциті на Горішного Шлеську.

По донесенням з Швайцарії, в дорозі на Горішного Шлеська знаходяться 2 курні

Здавалося, що кооперація стане де більше розвиватися, як до тепер і стане найважливішим економічним чинником, а через свою культурно-просвітну роботу теж найбільшою національною організацією на Україні.

Однак волею судби та через відсутність всякого державного розуму у деяких державних мужів та партій Директорія не вдержалася.

Прийшли большевики, а потім де-нікінці. О скільки перші не доцінювали української кооперації як організації національної та дивилися на неї як на організацію сильну матеріяльно, яку можна було би добре пограбувати і евентуально використати її апарат в продовольчій роботі, о скільки другі на вір царського правительства дивилися на неї як на розсадник української національної свідомости та мазепинства і через те рішили відразу покінчити з кооперацією.

То теж большевики через свої „совнархозини“ та „укрвоєнзаги“ занялись тільки грабінням себто учотами і ревізіями кооперативного майна, але від часу до часу давали і самі дещо для кооперативів. Не маючи свого заготовного і розподільного апарату, доручали кооперативі заготовку продуктів і розподілювання їх між населенням. Крім того всякі декрети і прикази удавалося кооперативі оминати, а навіть відкуповуватись від поважнішої напасти, так що кооперація коли вже не могла розвиватись, то що найменше не дуже піддала на силах.

(Далі буде).

французького війська для скріплення залози.

Політика Франції супроти Чехословаччини.

Як доносять польські часописи з Праги, в чеських політичних кругах побоюються евентуальної втрати Словаччини. В тій справі відбулися в Празі збори робітників, на яких д-р Смераль виказував, що французька дипломатія грає в справі Словаччини подвійну роль, бо позірно підпирає Чехів і одночасно переговорює тихцем з Мадьярами. Свою промову закінчив бесідник словами: Небезпека втрати Словаччини є тим грізніша, що з Мадьярами можуть злучитися Поляки, що не можуть переболіти втрати Шлеська.

Болгарський посол у Франції.

Генерал Савов — як подає радіо з Ліону — іменованій болгарським послом в Парижі.

Заворушення в Сєвітській Росії.

„Моргенцтг.“ доносить з Гельсінгфорсу, що в Петрограді, Кронштаді та інших містах Росії вибухли кроваві заворушення. Причиною цих заворушень є відворот червоних військ з під Варшави та лихий стан апровізації в сєвітській Росії. На чолі руху стоять робітники, що стоять поза організаціями. Їх ціллю було викликати переворот в Росії, однак це досі не вдалося ізза браку сил. Побоюються, що наслідком цих заворушень, буде масова різня „контрреволюціонерів“.

ПАТ. подає: „Пті Парізієн“ довідується, що в червоній армії вибухли поважні бунти. Троцький має бути ранений. Большевики задумують мабуть покинути Персію і Баку.

По іччєння страйну в Італії.

По донесенням з Медіоляну, страйк, який вибух дня 9. ц. м. в електричній промислі зліквідований. Усі інституції публичної потреби функціонують нормально.

Президія Ради Білоруської Народної Рєспубліки в Ризі.

В звязку з риською конференцією приїхала в Ригу президія Ради Білоруської Народної Рєспубліки, в склад якої входять: Петро Крєчевський — предсідник, Василь Захарко — товариш предсідника і секретар Я. Мамонько.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Телеграми польської телеграфічної агенції (ПАТ).

Звідомлення польського генерального штабу з дня 11. жовтня 1920.

Варшава. Литовські стежі не вважаючи на перемиря, кілька разів переходили демаркаційну лінію. До наших відділів надходить населення з литовської сторони з просьбою оборони перед рабунками увихаючихся литовсько-большевицьких ватаг.

При зайняттю Кїйданова взяли ми 100 полонених 27. сєвітської дивізії.

На південному фронті дається за примітити більша концентрація большевицьких сил в околиці Жмеринки, з очевидним наміром рушитися на українську армію з хвилею настання перемиря на польському фронті. — Н. к. п. в. Г. шт.

Чутки про зайняття Мінська.

Варшава. „Пшег. Вєч.“ доносить: Нині розвішлася чутка, що Мінськ є в польських руках. Большевицькі війська мусіли тому уступати бічними дорогами, поминаючи Мінськ. Подробиць покищо нема.

Сєвітське заперечєння.

Відень. КБ. Большевицька кореспонденція Роста заперечує вістку, начеб сєвітське правительтво предложило ген. Врангєлєви перемиря.

На зайняттю Вильна.

Варшава. Нині 11. ц. м. наспіло до Варшави таке радіо: Дня 8. ц. м. вейська, що складаються з мешканців земель призначених ковєнському правительству на основі литовсько-большевицького договору з д. 12. липня ц. р. перейшли боеву лінію польської армії. Н. к. цих військ обняв ген. Желіговскі, а цивільну владу виконує в порозумінню з ген. Желіговским тимчасова правляча комісія середньої Литви, в місцевих чинників ріжних політ. напрямків. Землю, що становить середущу Литву призначено ковєнському правительству по думці договору з 12. липня ц. р. і її проти волі мешканців сєвітська Росія віддала

Подробиць повстанія в Сємоленську.

Білоруське Прєсовє Бюро в Ризі доносить: В половині верєсєня піднесли змобілізовані Білорусини в Сємоленську повстанія і кинули гасло боротьби за незалежну Білоруську Народну Рєспубліку. Для боротьби з повстанцями сєвітське правительтво утворило „Чрезвичайну Коммисію“ з Камінським і Ратиком на чолі.

Чрезвичайка звернулася до населєння з закликом не укривати повстанців і видавати їх сєвітським властям. Візвання не мало успіху. Як признає сєвітська прєса, рух дальше поширюється. Приказів віддавати оружжя і топографічні карти населєння не виповнює.

Перевєдєно масові арештованія сєред білоруських партій, які відмовилися підпирати ідею сєвітської Білоруси.

Між арештованими є відомий білоруський коопєратор Будник. В Сємоленську розпочалися розстріли.

Також... „Фєдєрація“.

До „Курєр а Польск-ого“ доносить спеціальний кореспондєнт з Риги, під датою 3. ц. м.: „Хоча при вирішуванню границь закинєно фєдєраційну концепцію і начеркєно „поділові“ межі, то однак фєдєраційна концепція дєфінітивно не впала зівсім, але противно перед нею отвіраються нові горизонти. Змаганія польської дипломатії йдуть тепєр в тому напрямі, щоби піднести приязнь до Польщи на Литві і Україні та переконати ті держави, що тільки в тісній союзі з Польщею а не з Росією, такою, якою вона нині або й другою, і не з Німєччиною можуть заповнити собі добробут і іст уванія. Отже в їхньому інтерєсі лежить, щоби Польща була могоучою державою і щоби вони згодилися хвилєна втілєння до Польщи можливо найбільших територій, які евентуально по осягненню порозуміння могли би бути відступлені тим краєм...“

УДІЛИ І ЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „УКРАЇНСЬКОЇ ДУМКИ“

зі Станіславова і околиці проситьсє складати у Видавництві

„ВИСТРИЦЯ“ Станіславів

вул. Липова, ч. 1. (локаль „Цєрков. Штєпа“)

КРАЄВИЙ СОЮЗ ТОРГОВЕЛЬНИЙ „Народна Торговля“

Львів, Ринок Ч. 36.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

Дисонанс.

Була така пречудова, тепла, осіння днина. Улицею неслися лагідні, пестливі подуви. Добра осінь сипала золото на місто.

Була пізна пополуднева година. По вершках вез і тафлях дахів совгалася міве відблисків заходячого сонця. На скверах злітало листя з дерев.

Я пристанув біля гетьманських валів. Летів важкий, тягаровий самохід, переганяли його легенькі авта. В них молоді лицарі і розсміяні жінки. Дзвонили трамваї, мчали повозки на гумах. Хлопчикська виклікували свіжі видання львівських денників. Я глянув оком; майже всі вони биті на ротатійних машинах.

І подумав я собі: в сю хвилю грають телефони, дзвонять телеграфи. Одна півкуля землі говорить з другою. Людська думка на філях радіотелеграфу жене по всьому світі.

Високо надомною тремтів літак. Людина була вже птицею. З вікон каварні „Сіті“ плила мелодія заворотного вальса. І якась гордість розпирала мої груди. Так, так се щира культура. Культура XX століття.

Велика її сила, великі її здобутки.

Тиберій Горобець.

НОВИНКИ.

— Коноізната. Останне 6. ч. „Української Думки“ сконфіскувала прокуратура за три місяці вступної статті п. з. „Східна Галичина — і Рига“ (4).

— Особисті вісти з Великої України. Ми одержали отсе письмо: Доводжу до відома Українців в Галичині, що в місті Балті (Под. губ.) відкіля я недавно приїхав, знаходяться святиники: о. Дидик, о. Манько, о. Рибчук, проф. Ратич з женою і пані: Орунова, Люнцева, Починківа. Всі здорові, готовляться відправитись в Галичину і очікують паспортів. — Сотник Кузмич Штещенко.

— До дирекції почт у Львові. Передплатники з місцевости Библо жалуються, що по нинішній день не одержали ні одного примірника нашого часопису. Може би дирекція почт була ласкава пояснити нам де подіваються точно вислані примірники?

— З недолі нашого Підгір'я. Лист до Редакції. Кілька слів до Вас, Найдорожші. Вже два місяці томимосся в тюрмі За що? Не знаємо. Арештовано нас на донос вїйта, наче би ми угошували укр патрулі, наче би ми говорили, що нема Варшави. Між нами є шістьдесятилітній Василь Мацьків зі Струтина Вижного (пов. Долина) зі своїм сином Іваном, котрих арештовано це вже пораз четвертий. Не має кому нами заопікуватися. Положення наше страшне: з рідні нікого до нас не допускають, їдять нас вощі і блощиці, біля не маємо, про харч нема що й казати — він огидний. Ратунку! — кличемо ми, жертви людської злоби. — Стрий, тюрма — 7. X. 1920. Підписи.

— Опорожнення шкільних будинків. Силюю договори поміж польськими міністерствами освіти і військовим с раво, до 20 жовтня мають бути опорожнені усі шкільні будинки заняті військом. Опорожнення шкіл, занятих військовими шпиталями буде трактоване особібно і індивідуально. На нашу думку, найвища уже пора опорожнити одинокий пригожий до науки будинок академічної гімназії при ул. Льва Сапїги!

— Подвійний хліб. Львівське апровізаційне заведення, рзпоряджаючи більшою кількістю білої муки а меншою кількістю темної, вводить пробне печення хліба двох сортів. Усі райони

Перше місце в кооперації — рахунковість!

Великою перепоною в розвитку наших кооперативів був брак підручника до ведення книг на українській мові, що відповідав би діловодству цих спілок, узглядаючи як найповніше

ріжні случаи їхньої діяльності.

Такий підручник,

до ведення книг в кооперативних господарсько-торговельних і споживчих спілках, вийшов з друку.

Спис Галичан

померших на Україні почавши від серпня 1919 року при Відсильній Точці 2/1 (відтак Полева Лічниця 1/3, вінці Армійський Польовий Шпиталь).

(Далі).

52. Стр. Поліха Іван, 2. к., 9 бр., тиф, Корчинці, пов. Рава руська, 10.1. 1920, в Затишу.
53. Стр. Медиский Мих., пол. стор. 9 бр., тиф, Олесько пов. Золочів, 8.XII. 1919, в Турбові.

54. Стр. Мороз Іван, 1. к., 9 бр., тиф, Потуртори, пов. Бережани, 25.XII. 1919, в Турбові.
55. Дес. Саган Павло, 1. к., 9 бр., тиф, Оривчик пов. Броди, 4.III. 1920, в Затишу, Херс. губ.

56. Стр. Роган Степан, 1. к., 9 бр., тиф, Мшанеш пов. Тернопіль, 15.1. 1920, в Затишу.
57. Стр. Чухрій Марко, 1. к., 9 бр., тиф, Васильків пов. Гусятин, 11.XII. 1919, в Турбові.

58. Стр. Сліпак Петро, 2. к., 9 бр., тиф, Заболотці пов. Броди, 20.XII. 1919, в Турбові.
59. Стр. Розворт Гринь, 1. к., 9 бр., тиф, Тужилів, пов. Калуш, 12.XII. 1919, в Турбові.

60. Віст. Шеремета Іван, відсильна точка 2.1., тиф, Тартаків, пов. Сокаль, 30.XI. 1919, в Турбові.

61. Стр. Рудницький Мих., 3. к., 10 бр., тиф, Скваре пов. Золочів, 16.XII. 1919, в Турбові.
62. Стр. Бабай Василь, 4. к., 10 бр., тиф, Деревня пов. Жовква, 30.1. 1920, в Затишу.

63. Стр. Пігура Андрій, 5. п., 10. бр., тиф, Корчів пов. Рава руська, 28.XI. 1919, в Турбові.
64. Стр. Боднар Анарій, 10 бр., тиф, Зглядок пов. Тернопіль, 14.1. 1919, в Затишу.

65. Стр. Зеліско Гринь, 10 бр., тиф, Стариц, пов. Яворів, 4.XII. 1919, в Турбові.
66. Стр. Каба Іван, батер. 4.10., тиф, Лісковичі пов. Золочів, 26.XI. 1919, в Турбові.

67. Віст. Гарвасюк Петро, 2. к., 9 бр., тиф, Визавів пов. Снятин, 19.XII. 1919, в Турбові.
68. Стр. Курний Йосиф, 2. к., 9 бр., тиф, Глібов пов. Скалат, 14.1. 1920, в Затишу.

69. Стр. Шпак Мих., 2. к., 9 бр., тиф, Павлів пов. Радехів, 20.XII. 1919, в Турбові.
70. Стр. Семенюк Дмитро, 4. к., 10. бр. тиф, Рядка пов. Товмач, 29.XI. 1919, в Турбові.

71. Стр. Чернюх Петро, 4. к., 10 бр., тиф, Деревня пов. Жовква, 18.XII. 1919, в Турбові.
72. Стр. Микитшин Микола, 10. бр., тиф, Должик пов. Горддок, 21.XII. 1919, в Турбові.

73. Чет. Фрай Карло, сапер. сотня 51, тиф, Леличівці пов. Горддок, 31. 1920, в Кристинополі, уродж. 28.3. 1896.

74. Дес. Владика Іван, сап. сот. 57, тиф, Реклинець пов. Жовква, 7.1. 1920, в Затишу.

(Далі буде).

† Посмертні згадки.

Скибінський Володимир, хор. У. Г. А. з Глинян пов. Перемишляни впав жертвою п'ятистого тифу. Вправді тиф перебув ще в зимі 1919. р. в Немирові на Україні. Однак дякуючи пануючим там невідрадним санітарним відносинам дістав запалення легких, котре скоро перейшло в хронічну, грудну недугу.

Скоро тільки заблисла надія на поворот до дому, вибрався з братом в дорогу. Але в дорозі, вже майже перед самими порогами своїх рідних сторін, серед невисказаних фізичних і душевних мук, скінчив своє молоде життя дня 26. серпня ц. р., проживши 23 літ. В домовині пригезено його до дому, де серед грому гармат його похоронено.

Покійний визначався прикметами дуже гарного характеру, замилюванням до організування хорів та аматорських кружків. В 1918. р. рекламовано його через те з війська до табору виселенців Волинців в Нідеральмі коло Соляного роду. Там вперше заняв він також посаду учителя.

В нім втратила українська громада многонадійного і витривалого робітника. Земля йому нехай буде пером.

Подяка.

За теплі слова розради і участь в похоровах найдорожшого сина бл. п. хор. Володимира Скибінського Всеч. Отця Садовському і Левицькому та всім Паням, що занялися вінцями і взяли участь в хорі, всім співакам і його товаришам, що були присутні на похороні, складають сердечну подяку опечалені родичі, сестра, брат і швагер.

337 1-1

НАЙКРАЩІ У ЛЬВОВІ КІНА

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівторка 12. жовтня до неділі вилучно XV 1-?

III і ПОСЛІДНЮ ЕПОКУ небуденного архитвору

САТАНА.

III. епока відбувається в Росії, в теперішньому часі, в часі революції.

Оповістки.

Середа 13. жовтня 1920.

Сьогодні гр.-кат: Григорія Ари — правосл.: Григорія, Михайла. — римо-кат.: Едварда. Завтра: гр.-кат.: Покров Пр. Д. М. — правосл.: Покров Пр. Богор. — римо-кат.: Каликста папи.

Українське Технічне Товариство, вул. Зіморевича ч. 20. I. пов. устроює що седеди наукові сходини. В найбільшу середу 13. с. м. розпочне інж. Лев Левинський цикл відчитів з утилітарного будівництва. Початок о 7. год. вечером. 339 1-2

З нагоди свогоо вінчання п. Міся з Палажів і Йосиф Геванійський складають 500 Мк. на інтервонаних і полонених. 334 1-1

ЛИСТУВАННЯ.

(Завіти і відповіди).

Хор. Мирон Семень в Deutsch-Gabel. Чому не даєш про себе жадної вістки. Ми всі здорові. Навиши — ВЛОДКО. 340 1-3

Дрібні оголошення.

ІНТЕЛІГЕНТНА жінщина пошукує місця за-ряду домом, найрадше у Львові або коло Львова. Зголошення до Адміністрації під „Мир“. 335 1-2

ІНСТРУКТОРКИ до учениці V. клася гімназійної потребує сейчас. о. Голінатія, парох в Шельпаках коло Збаража. Ближші інформації уділіть Мирослава Кохановська у Львові, вул. Моджеєвської ч. 11а. партер. 336 1-2

ПРИЙМУ на цілий рік на удержанні з біднійшою але інтелігентної родині (сироту в Гая) дівчинку в віці 10-12 літ. Ближші інформації на разі письменно до Адміністрації під адресою „Ля С. В“. 338 1-1

НАРОДНА УЧИТЕЛЬКА пошукує лекції на пополудневі години, або заняття як касієра з кавією. Зголошення до Редакції під „Пополуднева праця“. 2-2

ІНТЕЛІГЕНТНА ВДОВА обійме заряд домом на селі. Уміє кожду працю. Зголошення під Праця до Адміністрації. 326 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ і ОБОРОНЕЦЬ 328 2-5

Д-р Стефан Мудрецький
Львів, вул. Глинянська ч. 18., II. поверх.

КАЛЕНДАРНИК НА 1921. Р.

„РУСАЛКА“

ВИЙДЕ ЦЬОГО МІСЯЦЯ. 10 ШТ. — 60 М., 25 ШТ. — 130 М. ГРОШІ ПРОСИТЬСЯ ВИСИЛАТИ НАПЕРЕД. 3331-15.

А. ОБПИШ, НАДЕЦЬКА 4. ЛЬВІВ.

МАОК нищить хробацтво.

Чи мають Панство хробацтво?

Чому отже не спробуєте раз знаменитого порошку МАОК? За його помічю раз на все позбудетеся караконів, блощиць, бліх, мух, молів, муравлів і т. п.

Замовлення на гурт в „НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ“
Львів, РИНОК. 323IV 1-1

Е. Г. ЗЕМІГЕР.

„СИНЯ ФЛЮТА“

СВІТОВА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ

ПЕРЕКЛАД:

Д-ра МИХАЙЛА ЛОЗИНСЬКОГО.

Ціна обох томів разом 50 Мк.
Поодинокі томи по 30 Мк.

Набути можна в Адміністрації „Української Думки“ по попереднім надісланню належної квоти.